

Hem | Utbildning och examina | Undervisningsväsendet och coronaviruset

Beredskap för situationer som...

This page has translations: Finska (ej publicerad)

Beredskap för situationer som coronaviruset föranleder inom den grundläggande utbildningen fr.o.m. 1.1.2022

Utbildning och examina

Grundläggande utbildning

Coronaviruset

Det är viktigt att utbildningsanordnarna och skolorna upprätthåller beredskapen att övergå till distansundervisning, om den lokala epidemisituationen förutsätter det. Det här stödmaterialet som riktar sig till utbildningsanordnarna och skolorna innehåller information om beredskapen under vårterminen 2022, ifall coronaepidemin fortfarande förutsätter särskilda arrangemang.

Utgångspunkten är att vårterminens undervisning ordnas som närundervisning. Det är möjligt att övergå till exceptionella undervisningsarrangemang endast om de lagstadgade villkoren uppfylls. Man kan vara tvungen att övergå från närundervisning till distansundervisning även på grund av karantän, isolering eller om en elev eller en elevs familjemedlem hör till en riskgrupp.

Granskad 28.3.2022

Stödmaterial för återhämtningen från coronaepidemin finns på sidan [Ordnan­de av grundläggande utbildning och återhämtning från coronapandemin fr.o.m. 1.1.2022](#).

(<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/ordnande-av-grundlaggande-utbildning-och-aterhamtning-fran-coronapandemin>)

Texten har uppdaterats 23.3.2022 för att motsvara undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds rekommendation av 1.3.2022. I texten finns också information om förnyelsen av regeringens hybridstrategi för att hantera koronakrisen samt information om samarbete i fråga om ventilation och inomhusluftens kvalitet.

Utgångspunkten är att undervisningen ordnas som närundervisning

Lagstiftningen och anvisningarna vårterminen 2022 är ungefär desamma som på våren 2021. Den temporära ändringen av lagen om grundläggande utbildning samt lagen om Europeiska skolan i Helsingfors är i kraft till och med den 31 juli 2022. Lagarna är till sitt innehåll ungefär likadana som lagstiftningen som gällde under våren 2021. Syftet med lagarna är att förhindra spridningen av coronaviruset (COVID-19), att lindra effekterna av viruset, att trygga anordnandet av undervisning i enlighet med lagen om grundläggande utbildning, samt att säkerställa att

elevens rätt till undervisning uppfylls. Utgångspunkten är att undervisningen vårterminen 2022 ordnas som närundervisning.

Lagen om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (1221/2021) har stadfästas 22.12.2021. Lagen är i kraft 1.1.2022–30.6.2022. Den temporära paragrafen 58 c är densamma till sitt innehåll som bestämmelsen som gällde våren 2021. I 58 c § föreskrivs om åtgärder för att förhindra spridningen av coronavirusepidemin. Paragrafen medför skyldigheter även för utbildningsanordnarna.

Institutet för hälsa och välfärd och undervisnings- och kulturministeriet (UKM) har 1.3.2022 gett en ny rekommendation om hälsosäkerhet för småbarnspedagogiken, skolorna, läroanstalterna och högskolorna. I rekommendationerna beaktas ändringarna i lagen om smittsamma sjukdomar och övergången till lokala och regionala åtgärder när coronarestriktionerna slopas.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar till arbetsplatserna (Anvisning för att förhindra covid-19-infektioner vid småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning 1.12.2020) kan tillämpas till lämpliga delar på det sätt man beslutar lokalt eller regionalt.

Regeringen har 10.2.2022 fattat ett principbeslut om uppdateringen av hybridstrategin för hantering av coronakrisen. Enligt principbeslutet har social- och hälsovårdsministeriet fattat beslut om strategiska riktlinjer för bekämpningen av coronaepidemin. I fortsättningen går epidemibekämpningen i första hand ut på att människor på eget initiativ agerar på ett hälsosäkert sätt, och på förebyggande av allvarliga följder av smittspridning genom vaccinationer. Temporära bestämmelser införs endast till nödvändiga och avgränsade delar. Betydelsen av en hög vaccinationstäckning, en ökad användning av självtester och tydlig information om läget och åtgärderna i olika regioner betonas.

Det är viktigt att anordnarna av grundläggande utbildning aktivt följer med hur epidemisituationen utvecklas och handlar i enlighet med myndigheternas beslut, anvisningar och rekommendationer i respektive situation. Utbildningsanordnarna beslutar om anordnandet av undervisningen på ett ändamålsenligt och tryggt sätt i enlighet med lagstiftningen som råder under normala förhållanden, den temporära ändringen av 20 a § i lagen om grundläggande utbildning samt ovan nämnda beslut, anvisningar och rekommendationer.

Enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt verksamhetsområde fatta beslut om att antingen delvis eller i sin helhet stänga läroanstalternas och daghemmens lokaler eller motsvarande lokaler. Regionförvaltningsverket kan inom sitt verksamhetsområde fatta motsvarande beslut då det gäller ett område med flera kommuner.

Institutet för hälsa och välfärd har publicerat anvisningar om ventilationen i lokalerna. Anvisningen är avsedd för den tekniska personalen som ansvarar för lokalernas underhåll.

→ **UKM:s och THL:s rekommendation till anordnare av utbildning och småbarnspedagogik under coronavirusepidemin**

(<https://okm.fi/documents/1410845/65547850/UKM+THL+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik1.3.2022.pdf/cb744682-64d1-e548-5116-187a4350e836>)

→ **Arbetshälsoinstitutets anvisningar för arbetsplatser** (<https://hyvatyo.ttl.fi/sv/arbetshalsoinstitutets-coronavirus-instruktioner>)

→ **THL: Anvisning om ventilation för den tekniska personalen som ansvarar för lokalernas underhåll** (<https://thl.fi/sv/web/miljohalsa/inomhusluft/coronavirus-och-inomhusluftens-sakerhet/anvisningar-om-ventilation-for-dem-som-ansvarar-for-anvandningen-av-utrymmen-for-smabarnspedagogik-undervisning-och-utbildning>)

→ **THL: Coronaläget i regionerna och kommunerna** (<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/lagesoversikt-om-coronaviruset/coronaepidemin-regionernas-situation-rekommendationer-och-begransningar>)

→ **THL: Coronavirusinfektioner i skolor** (<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/lagesoversikt-om-coronaviruset/coronavirusinfektioner-i-skolor>)

Tillbaka upp (#main-content) ↑

Aspekter som kräver beredskap

Utbildningsanordnaren ska dra upp allmänna riktlinjer för hur och på vilka sätt man eventuellt övergår till exceptionella undervisningsarrangemang om epidemiläget så kräver och hur distansundervisning, stöd för lärandet samt tjänster och förmåner då ska ordnas.

Undervisningsarrangemangen och åtgärderna ska skrivas ner i skolans läsårsplan samt i skolans elevvårdsplan. Ändringarna i dessa planer kan göras i en separat bilaga. Övergången till exceptionella undervisningsarrangemang förutsätter i regel inte att man gör ändringar i den lokala läroplanen.

Följande åtgärder är viktiga med tanke på ordnandet av skolarbetet våren 2022:

- Man ska kontrollera att läsårsplanen är aktuell och uppdaterad och göra eventuella preciseringar i planen, till exempel gällande en eventuell övergång till exceptionella undervisningsarrangemang och förfaringssätt i anslutning till bedömning av behoven samt genomförande av när- och distansundervisning turvis.
- Man ska dra upp riktlinjer för elevvårdens verksamhetssätt både hos utbildningsanordnaren och i skolans elevvårdsgrupp. Skolans elevvårdsplan ska ses över och justeras så att den lämpar sig både för närundervisning och situationer med distansundervisning. Skolans elevvårdsgrupp ska göra upp en plan för skolgemenskapens arbete för att främja välbefinnandet samt för arbetsfördelningen. [Se även minneslistan för skolans elevvårdsgrupp \(länk\)](https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/valbefinnande-och-aterhamtning-fran-coronapandemin#anchor-elev--och-studerandevardsgruppens-uppgifter-da-lasaret-2021-2022-inleds). (<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/valbefinnande-och-aterhamtning-fran-coronapandemin#anchor-elev--och-studerandevardsgruppens-uppgifter-da-lasaret-2021-2022-inleds>)
- Man ska planera hur stödet för lärande ordnas även i distansundervisning.
- Man ska se till och trygga tillgången till digitala verktyg, förbindelser och material.
- Man ska planera hur skolbispisningen ordnas tryggt i närundervisningen.
- Man ska planera kommunikationen till hemmen och samarbetet mellan hemmen och skolan. Vårdnadshavarna ska informeras om vad de exceptionella undervisningsarrangemangen innebär både för skolan och den klass som barnet går i. Man ska fästa särskild uppmärksamhet vid informationen till vårdnadshavare till elever med invandrabakgrund.
- Man ska planera och säkerställa det pedagogiska stöd i studierna som behövs för elever med invandrabakgrund.
- Man ska säkerställa att rättigheterna för olika minoriteter uppfylls (till exempel åskådningsämnen) samt att tjänster som behövs för att uppfylla rättigheterna för personer med en funktionsvariation genomförs.
- Man ska planera arbets- och ansvarsfördelningen bland personalen samt se till välbefinnandet på arbetsplatsen.
- Utbildningsanordnaren beslutar i egenskap av arbetsgivare om organiseringen av personalens arbete, till exempel kan en del lärare ha hand om undervisningen av grupper som deltar i närundervisning och en del lärare sköta undervisningen som genomförs på distans.
- De regionala och lokala myndigheterna kan med beaktande av epidemisituationen utfärda rekommendationer om användning av munskydd, och därmed kan rekommendationerna variera från region till region. Man ska alltså vid behov se till att det finns tillräckligt med munskydd, planera hur de delas ut samt instruera eleverna i hur de används korrekt.

Vid planeringen av hur när- och distansundervisningen ska ordnas turvis är det viktigt att beakta till exempel följande:

- Exceptionella undervisningsarrangemang berör inte elevgrupper som är i sårbar ställning (barn i förskoleundervisning, elever i årskurserna 1–3, elever som får särskilt stöd, elever som omfattas av förlängd läroplikt och elever som deltar i förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen).
- Övergången till exceptionella undervisningsarrangemang innebär en möjlighet att ordna undervisningen som distansundervisning eller att turvis ordna när- och distansundervisning. Se punkten Beslut om övergången till exceptionella undervisningsarrangemang.
- Man ska göra upp en tidsplan för hur när- och distansundervisningen ska ordnas turvis samt besluta om vilka undervisningsgrupper som turvis studerar hemma och i skolan. Man kan behöva göra upp tidtabeller till exempel för när eleverna kommer till och går från skolan samt i ordnandet av rasterna och måltiderna.
- Man ska bedöma hur den turvisa när- och distansundervisningen påverkar ordnandet av undervisningen och bedömningen av lärandet och kunnandet i respektive läroämne.
- Man ska planera skolbespisningen eller utdelningen av kassar med matprodukter för eleverna som deltar i distansundervisning.
- Man ska vid behov ordna med nya utrymmen som kan användas för undervisningen.
- Man ska planera hur man utnyttjar andra än skolans lärmiljöer i undervisningen.
- Man ska planera hur arbetet för att främja välbefinnandet i gemenskapen ska genomföras såväl i närundervisningen som då undervisningen ordnas på distans. Man ska vara förberedd på att informera om elevvårdstjänsternas verksamhet och tillgänglighet för eleverna, vårdnadshavarna och samarbetspartnerna även då undervisningen ordnas på distans.
- I distansundervisningen ska man i regel utgå från skolans arbetsordning. Vid behov ska man planera skoldagen på ett sätt som passar för distansundervisning.
- Man ska planera förfaringssätten för distansundervisning om en elev är i karantän eller isolering eller då en elev är i distansundervisning för att hen själv eller en familjemedlem hör till en riskgrupp. Man ska särskilt ta hänsyn till elever som har varit i distansundervisning under en längre tid.
- När det gäller personal som arbetar i flera skolor (till exempel lärare i språk och eget modersmål, speciallärare, lärare i åskådningsämnen och personalen inom elevvården) är det möjligt att förflytta sig från ett verksamhetsställe till ett annat med beaktande av epidemiläget och hygienkraven enligt lagen om smittsamma sjukdomar.
- Man ska gå igenom utbildningsanordnarens anvisningar tillsammans med personalen. Sammankomster för personalen kan ordnas med beaktande av epidemiläget och hygienkraven enligt lagen om smittsamma sjukdomar. Vid sammankomster kan man fortfarande utnyttja distansförbindelser.
- Man ska förbereda sig för allvarliga situationer där en stor del av personalen är hemma från jobbet eller där det inte är möjligt att ordna skolarbetet ens i samarbete med andra skolor.

Kulturutskottet har i sitt betänkande konstaterat att man i arrangemangen med turvis när- och distansundervisning bör se till att arrangemangen inte leder till att en lärare gör den dubbla mängden arbetet för att ge samma undervisning (KuUb 16/2020).

→ **Anvisningar om användningen av munskydd** (<https://www.oph.fi/sv/nyheter/2020/thl-har-uppdaterat-sina-rekommendationer-om-anvandningen-av-ansiktsmasker>)

Exceptionella undervisningsarrangemang

Beslut om att övergå till exceptionella undervisningsarrangemang

1. Utvärdering av smittsituationen, bekämpningsarbete och beredskap

Enligt § 7 och 8 i lagen om smittsamma sjukdomar hör en allmän bedömning av smittläget och regionalt och lokalt bekämpningsarbete till regionförvaltningsverkens och kommunernas uppgifter.

Den läkare som vid hälsovårdscentralen ansvarar för smittsamma sjukdomar ska utreda arten och utbredningen av en misstänkt eller konstaterad smittsam sjukdom samt vidta behövliga åtgärder för att förhindra att sjukdomen sprids. Bekämpande av smittsamma sjukdomar omfattar förebyggande, tidigt konstaterande och uppföljning av smittsamma sjukdomar, behövliga åtgärder för utredning eller bekämpning av epidemier samt undersökning, vård och medicinsk rehabilitering av den som insjuknat eller misstänks ha insjuknat i en smittsam sjukdom samt bekämpning av vårdrelaterade infektioner.

Som en del av beredskapen ska utbildningsanordnaren planera åtgärder och praxis i anslutning till de avvikande undervisningsarrangemangen. Särskilt bör man vid distansundervisning fästa uppmärksamhet vid hur tjänsterna ordnas praktiskt (till exempel information, skolmat, stöd för lärande och skolgång, elevvård, personalens arbetsfördelning och uppgifter).

Övergången till exceptionella undervisningsarrangemang och åtgärder i anslutning till detta ska antecknas i utbildningsanordnarens årsplan och i skolans egen elevvårdsplan. Ändringar i ovannämnda planer kan antecknas i en särskild bilaga.

2. Beslut om att stänga undervisningslokaler

När en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar med stöd av § 58 i lagen om smittsamma sjukdomar inom sitt verksamhetsområde fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter som används för undervisning. Regionförvaltningsverket kan fatta motsvarande beslut inom sitt område om det behövs inom flera kommuners område.

Myndigheten med ansvar för smittsamma sjukdomar fattar beslut om saken.

Myndigheten med ansvar för smittsamma sjukdomar och utbildningsanordnarna bör samarbeta för att trygga rätten till närundervisning för elever i såbar ställning

3. Utbildningsanordnarens bedömning av hur tryggt det är att ordna undervisning och hur nödvändigt det är att övergå till exceptionella undervisningsarrangemang

Utbildningsanordnaren bedömer ifall man med stöd av § 58 i lagen om smittsamma sjukdomar på ett tryggt sätt kan ordna undervisning i slutna utrymmen i enlighet med § 29 i lagen om grundläggande utbildning. Vid bedömningen är det bra att samarbeta med lokala eller regionala smittmyndigheter.

Vid bedömningen av hur tryggt det är att ordna undervisningen kan man utnyttja rekommendationen av Institutet för hälsa och välfärd och undervisnings- och kulturministeriet som publicerades den 1 mars 2022 för anordnare av undervisning och småbarnspedagogik. Utbildningsanordnaren bedömer ifall undervisning kan ordnas tryggt med beaktande av till

exempel avstånd och hygien eller genom att spjälka upp undervisningen och aktiviteter under skoldagen genom att till exempel använda temporära lokaler eller andra lokaler som står till buds.

Utbildningsanordnaren bör bedöma alla alternativa sätt att ordna undervisningen som närundervisning, vilket innebär att övergången till exceptionella undervisningsarrangemang är den sista utvägen.

4. Beslut om att övergå till exceptionella undervisningsarrangemang

Undervisningsanordnaren fattar beslut om att övergå till exceptionella undervisningsarrangemang med stöd av § 20 i lagen om grundläggande utbildning

I beslutet bör framgå bland annat nödvändigheten i att övergå till exceptionella undervisningsarrangemang, hur länge arrangemangen ska pågå, platsen för den tillämpade undervisningen, vilka skolor, årskurser och undervisningsgrupper beslutet gäller samt hur undervisningen, stöd i lärandet och skolgången, skolbespisningen samt övriga studiesociala förmåner och elevvården ordnas under de exceptionella arrangemangen. Till beslutet bifogas anvisningar för att ansöka om ändring.

5. Information och kommunikation

Utbildningsanordnaren informerar om beslutets innehåll och om allmänna riktlinjer. Utbildningsanordnaren handleder elever och vårdnadshavare om de praktiska undervisningsarrangemangen.

Utbildningsanordnaren informerar och handleder personalen om anvisningar och praktiska arrangemang som gäller undervisningen.

6. Verkställande och uppföljning

Utbildningsanordnaren erbjuder stöd för verkställandet till regionens skolor och personal.

Utbildningsanordnaren följer med och ger anvisningar om övergången till exceptionella undervisningsarrangemang.

Man tar tag i eventuella brister och ser vid behov över besluten.

Undervisning för elever i en sårbar situation ska ordnas som närundervisning

De exceptionella undervisningsarrangemangen berör inte elever som är i en sårbar situation, och undervisningen ska ordnas som närundervisning för följande grupper

- elever som deltar i förskoleundervisning
- elever i årskurserna 1–3
- elever som har fått beslut om särskilt stöd
- elever som omfattas av förlängd läroplikt
- elever som deltar i förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen.

Undervisningen för elever som hör till dessa grupper ska ordnas som närundervisning eftersom de sannolikt har större utmaningar i distansundervisning på grund av sin ålder, sin utvecklingsnivå, sitt behov av handledning eller sina kunskaper i skolans undervisningsspråk. Elever som hör till dessa grupper kan övergå till distansundervisning endast i en situation där eleven försätts i karantän eller isolering eller om eleven eller en familjemedlem hör till en riskgrupp. Se även punkterna *Karantän och isolering* samt *Frånvaro, riskgrupper och när en elev blir sjuk eller har symtom*.

Undervisningen för elever som har beslut om särskilt stöd ska ordnas som närundervisning så att deras rätt till stöd för lärandet och skolgången i verkligheten uppfylls även under de exceptionella undervisningsarrangemangen. Då stödtjänsterna ordnas genom närundervisning tryggas elevens rätt till grundläggande utbildning. Undervisningen för elever i närundervisning ska ordnas på ett ändamålsenligt sätt och så att eleverna är motiverade vad gäller deras skolgång.

Ordnanande av undervisningen med exceptionella undervisningsarrangemang

Elevens rätt till undervisning ska tryggas under de exceptionella undervisningsarrangemangen enligt vad som föreskrivs i lagen om grundläggande utbildningen. I undervisningen ska man följa timfördelningen, läroplansgrunderna, den lokala läroplanen, arbetstiden enligt förordningen om grundläggande utbildning, skolornas arbetstider, utbildningsanordnarens läsårsplan och elevens schema. Det är skäl att granska skoldagens struktur som en helhet där det också finns tillräckligt med tid för pauser, vila och återhämtning. Utgångspunkten är att övergången till exceptionella undervisningsarrangemang inte förutsätter några ändringar i den lokala läroplanen.

För att undvika fysisk kontakt mellan eleverna och undervisningspersonalen samt den övriga personalen kan undervisningen ordnas till exempel som en kombination av distans- och närundervisning. Det innebär att en del av undervisningsgrupperna deltar i distansundervisning och en del i närundervisning. Utbildningsanordnarens beslut om att övergå till exceptionella undervisningsarrangemang kan beröra till exempel en enskild skola eller alla skolor och enheter som hör till utbildningsanordnaren. För att beakta likabehandlingen av eleverna ska undervisningen ordnas så att eleven i huvudsak deltar i närundervisning och att perioderna av distansundervisning är möjligast korta. Elever som riskerar att hamna utanför utbildningen kan hänvisas till distansundervisningen under den tid undervisningen ordnas med exceptionella undervisningsarrangemang.

Att undervisningen ordnas med digitala förbindelser (distansundervisning) innebär till exempel undervisningsarrangemang där eleven och läraren inte fysiskt befinner sig i samma utrymme, utan undervisningen och övrig interaktion mellan eleven och läraren och mellan eleverna sker vid olika tillfällen eller samtidigt med hjälp av digitala verktyg, digitala lärmiljöer och -plattformar eller med olika verktyg för kommunikation. Undervisning som ordnas med digitala förbindelser kan till exempel vara flerformsundervisning på nätet vid sidan om undervisningen som ges av läraren, samt delvis självständiga studier i form av uppgifter eller på nätet. Undervisningen som ordnas med digitala förbindelser ska vara sådan undervisning som fastställts i lagen om grundläggande utbildning, och den ska ordnas utgående från elevens ålder och förutsättningar. I synnerhet i fråga om de yngsta eleverna och elever som har behov av stöd för lärandet ska man överväga hur undervisningsformen lämpar sig för eleverna.

I undervisning som ordnas med digitala förbindelser ska utbildningsanordnaren också se till att eleven får sådan undervisning som motsvarar läroplanen, samt elevhandledning och tillräckligt stöd för lärandet och skolgången så fort behovet av stöd uppstår. Distansundervisning innebär inte att man enbart ger uppgifter åt eleven att utföra. Utbildningsanordnaren ska se till att eleverna har likvärdiga möjligheter till kommunikation som främjar lärandet och att eleverna framskrider i sina studier. Utbildningsanordnaren ska följa upp elevens frånvaro i undervisningen, oberoende av hur undervisningen ordnas, samt meddela vårdnadshavaren om olovlig frånvaro.

Bedömning av lärandet och kunnandet

Bedömningen ska genomföras i enlighet med riktlinjerna i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014 och Kapitel 6, Bedömning av elevens lärande och kunnande i

den grundläggande utbildningen, som trätt i kraft 1.8.2020.

Bedömningen av elevens lärande och kunnande ska basera sig på målen som ställts upp för respektive årskurs i den lokala läroplanen. I slutbedömningen ska man använda kunskapskraven för slutbedömningen och principerna för bildandet av slutvitsord som beskrivs i grunderna för läroplanen.

Om man under vårterminen på grund av beslut som fattats med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar övergår till exceptionella undervisningsarrangemang, såsom undervisning med digitala förbindelser antingen delvis eller i sin helhet, ska ändringarna i ordnandet av undervisningen antecknas i skolans läsårsplan.

I distansundervisningen är det skäl att ta hänsyn till följande aspekter som gäller bedömningen:

- Undervisningen ska ordnas enligt den lokala läroplanen och läsårsplanen.
- Man ska informera både elever och vårdnadshavare om bedömningsförfarandena.
- Det är skäl att se till att både undervisningen och bedömningen innefattar regelbunden kommunikation mellan läraren och eleven. Individuell och uppmuntrande respons samt handledning som ges av läraren har en särskilt viktig betydelse då undervisningen ordnas som distansundervisning. I fråga om elever som behöver särskilt stöd och elever med invandrarbakgrund ska man se till att kommunikationen är tillräcklig och förståelig.
- Bedömningen ska grunda sig på prov på kunnande som samlats in på så mångsidiga sätt som möjligt.
- I sätten att visa prov på kunnande ska man ta i beaktande beslut som man kommit överens om för enskilda elever.
- Det kan vara nödvändigt att överväga att vissa prov på kunnande ordnas på alternativa sätt.
- Om utbildningsanordnaren beslutar om att övergå till exceptionella undervisningsarrangemang, ska beslut om eventuella ändringar i bedömningsförfarandena fattas för högst en månad åt gången.
- Med tanke på slutbedömningen ska man ta i beaktande att studierna i lärokurserna i en del läroämnen kan upphöra redan i slutet av årskurs 7 eller 8 enligt den lokala läroplanen.
- I bedömningsförfarandena och sätten att visa prov på kunnande ska man ta i beaktande elevens hälsotillstånd, omständigheterna och eventuella orsaker som kan göra det svårt för eleven att visa prov på sitt kunnande. Eleven ska i sådana fall ges möjlighet att visa sitt kunnande på andra, alternativa sätt.
- Bedömningen av elevens arbete ska även i distansundervisning genomföras i enlighet med grunderna för läroplanen som en del av läroämnena och utgående från målen som ställts upp för arbetet i respektive läroämne.
- I bedömningen av elevens arbete ska man ta i beaktande de exceptionella förhållandena och att eleverna som deltar i undervisningen på distans har begränsade möjligheter att visa prov på sina arbetsfärdigheter.
- Bedömningen av elevens uppförande ska genomföras utgående från de mål för uppförandet som fastställts i den lokala läroplanen, i den mån det är möjligt att tillämpa dem under den tid undervisningen ordnas som distansundervisning.
- Man ska planera hur bedömningen av elever som hör till följande grupper genomförs:
  - elever som är i distansundervisning på grund av att de hör till en riskgrupp
  - elever som är i distansundervisning på grund av att en familjemedlem hör till en riskgrupp
  - elever som har varit frånvarande en längre tid
  - elever som återvänder från hemundervisning.

Tilläggsinformation

- [Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grunderna-laroplanen-den-grundlaggande-utbildningen) (<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grunderna-laroplanen-den-grundlaggande-utbildningen>)
- [eGrunder: Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv/perusopetus/419550/tiedot) (<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv/perusopetus/419550/tiedot>)

Avgiftsfriheten för digitala verktyg, förbindelser och material under distansundervisning

I enlighet med 20 a § i lagen om grundläggande utbildning är de digitala verktygen, förbindelserna och material som behövs i undervisningen som ordnas med exceptionella arrangemang avgiftsfria för eleven. Med förbindelser avses till exempel internetförbindelse och med material hänvisas till pedagogiska appar och verktyg för kommunikation som behövs i undervisningen.

Utgångspunkten är att man i undervisningen använder skolans digitala verktyg, men eleven kan också använda sin egen digitala enhet. Om eleven använder sina egna digitala verktyg ska skolan se till att de är tillräckliga och lämpliga för undervisningen. I fråga om en elev under 15 år är det vårdnadshavaren som bestämmer om barnet i distansundervisningen använder sin egen mobila enhet eller andra digitala verktyg som finns i hemmet. En elev som har fyllt 15 avgör i regel själv om hen använder sin egen mobila enhet eller hemmets digitala verktyg. Utbildningsanordnaren kan inte förutsätta att vårdnadshavarna skaffar digitala enheter som eleven behöver då undervisningen ordnas med exceptionella arrangemang, utan användningen av egna digitala verktyg ska grunda sig på samtycke. Utbildningsanordnaren ska erbjuda digitala verktyg, förbindelser och material åt alla elever som behöver dessa. Utbildningsanordnaren kan erbjuda digitala verktyg, internetförbindelse och material på det sätt man väljer. Internetförbindelsen kan ordnas till exempel med en dataanslutning eller med kommunens lokala nätverk.

Det är viktigt att utbildningsanordnaren ser till elevernas behov av digitala verktyg, förbindelser och material med tanke på eventuella exceptionella undervisningsarrangemang. Utbildningsanordnaren ska ta i beaktande de pedagogiska apparnas och kommunikationsverktygens olika användningsändamål. Man ska separat överväga för vilka ändamål olika verktyg kan användas på ett ändamålsenligt sätt i skolan samt hur många olika applikationer och verktyg för kommunikation som skolan och enskilda lärare har i användning. Det väsentliga när man överväger olika appar och verktyg är att tjänsterna ska främja undervisning i enlighet med läroplanen, att de är lämpliga med tanke på elevernas ålder och att medlemmarna i skolgemenskapen har tillräckligt kunnande för att man ska kunna trygga en smidig vardag. Man ska se till att eleven och vårdnadshavaren känner till de digitala lärmiljöerna som användas i distansundervisningen och att eleven får tillräckligt med handledning och kunnande i hur de ska användas.

Utbildningsanordnaren ska på förhand vara beredd på hur man ska gå till väga om skolans digitala verktyg går sönder eller försvinner: till exempel var reparerar skolan sina digitala verktyg, omfattas eleverna av en självrisk då de använder skolans verktyg hemma och kan skolorna ta en försäkring för sina digitala verktyg. Vårdnadshavarna kan inte åläggas att ta en försäkring för att täcka kostnaderna om skolans digitala verktyg går sönder eller försvinner. Det rekommenderas att skolan i regel tar ansvar för risken att de digitala verktygen kan gå sönder eller försvinner om man inte kan påvisa att eleven har agerat särskilt oansvarsfullt. Det är viktigt att skolornas förfaringssätt planeras så att de som behöver skolans digitala verktyg hemma inte låter bli att ta emot dem på grund av rädsla för att de blir tvungna att ersätta de digitala verktygen om de går sönder eller försvinner. Vårdnadshavarna ska känna till hur de ska gå till väga om de digitala verktygen går sönder eller försvinner.

I enlighet med 20 a § i lagen om grundläggande utbildningen är digitala verktyg och förbindelser avgiftsfria för elever som deltar i distansundervisning på grund av karantän eller isolering. Enligt

Utbildningsstyrelsens ståndpunkt ska de digitala verktygen vara avgiftsfria i distansundervisningen även för de elever som hör till en riskgrupp med tanke på risken för smitta av coronaviruset, eller som har en familjemedlem som hör till riskgruppen.

Modellblanketter

Modellblanketten kan bearbetas så att den motsvarar de lokala behoven, ändå så att man beaktar de villkor som lagstiftningen ställer.

- [Modellblankett för användningen av egna digitala enheter i avvikande undervisningsarrangemang](#)
(https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/modell_for_overenskommelse_om_elevens_anvandning_egna_enheter_i_distansundervisning_hosten_2020.docx)
- [Modellblankett för villkoren som gäller användningen av skolans digitala verktyg](#)
(https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/modell_for_overenskommelse_om_villkor_for_anvandning_av_skolans_data tekniska_enheter_i_hemmet_hosten_2020.docx)

→ [Utbildningsstyrelsens anvisningar om användningen av dator, mobiltelefon och andra mobila enheter i skolan samt modellblankett för distansundervisningen](#)

(<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/anvandningen-av-dator-mobiltelefon-och-andra-mobila-enheter-i-skolan>)

→ [Användningen av pedagogiska appar, olika verktyg för kommunikation, sociala medier samt digitala spel i undervisningen](#)

(<https://www.oph.fi/sv/anvandningen-av-pedagogiska-appar-olika-verktyg-kommunikation-sociala-medier-samt-digitala-spel-i>)

[Tillbaka upp \(#main-content\)](#) ↑

Karantän och isolering

Undervisning i karantän och isolering

Beslut om karantän är ett myndighetsbeslut som fattas av läkaren som ansvarar för smittsamma sjukdomar. Den ansvariga läkaren för smittsamma sjukdomar kan förordna att en symtomfri person försätts i karantän om personen har exponerats för en allmänfarlig smittsam sjukdom. Isolering innebär att en person som insjuknat i en smittsam sjukdom isoleras från dem som inte har insjuknat. Den ansvariga läkaren för smittsamma sjukdomar fattar beslut om isolering och hur länge isoleringen varar. Personen kan vara isolerad på sjukhus eller hemma.

Det är kommunens eller sjukvårdsdistriktets läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar som i enlighet med lagen om smittsamma sjukdomar har hand om att utreda smittkedjorna. Om någon i skolan har blivit exponerad för coronaviruset eller om fall av coronaviruset har konstaterats i skolan, är det hälsomyndigheterna som beslutar om åtgärder för att begränsa spridningen av smittan. Sådana kan vara att man stänger daghem och skolor eller att någon försätts i karantän eller isolering i enlighet med 60 § och 63 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Smittskyddsmyndigheten kan i enlighet med 57 § i lagen om smittsamma sjukdomar besluta att en person ska bli borta från läroanstalten under sammanlagt högst två månader utan avbrott. De situationer där man behöver vidta begränsande åtgärder enligt lagen om smittsamma sjukdomar, till exempel karantän, skiljer sig från varandra och därför ska utbildningsanordnarna besluta om lokala lösningar i enlighet med de kommunala hälsovårdsmyndigheternas beslut. Elevernas lika rätt till undervisning ska tryggas till en så stor omfattning som möjligt. Karantän och isolering ska genomföras så att elevens rättigheter inte inskränks i onödan. Elever i karantän och isolering omfattas av samma rättigheter och förmåner som de elever som deltar i distansundervisning på grund av exceptionella undervisningsarrangemang.

Om undervisningen för eleven inte kan ordnas som närundervisning i sådana situationer som avses i 57, 60 och 63 § i lagen om smittsamma sjukdomar kan undervisningen ordnas som distansundervisning med sådana särskilda undervisningsarrangemang som anges i 18 § 1 mom.

3 punkten i lagen om grundläggande utbildning, ändå högst för den tid som beslutet som fattats med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar gäller.

En elev som är försatt i karantän och isolering kan, beroende på hur hen mår, delta i undervisningen till exempel via digitala förbindelser samtidigt med den övriga undervisningsgruppen som studerar i närundervisning. Enligt Utbildningsstyrelsens synpunkt kan beslutet om distansundervisning fattas innan man har fått ett officiellt beslut om karantän eller isolering.

När man förbereder sig för karantän och isolering ska utbildningsanordnaren särskilt fästa uppmärksamhet vid följande aspekter:

- digitala verktyg, material och förbindelser ska vara avgiftsfria
- stödet för lärandet
- elevvårdstjänsterna
- en måltid eller en kasse med matprodukter som utbildningsanordnaren ordnar.

Därtill ska kommunen i enlighet med 68 § i lagen om smittsamma sjukdomar sörja för mathållningen i situationer med karantän och isolering.

Skolan beslutar på vilka sätt elevernas arbete hemma handleds och stöds under den lovliga frånvaron. Lärarna kan inom ramen för sina befogenheter vidta olika pedagogiskt ändamålsenliga lösningar, till exempel ge eleverna uppgifter som de kan göra hemma. Någon annan elev kan också ge de överenskomna uppgifterna åt eleven som är hemma, men det är skolan som ansvarar för att alla får uppgifterna och handledning i anslutning till dem.

En del kommuner har meddelat att man inte längre utför officiella coronavirustester och inte fattar officiella beslut om karantän. Utbildningsstyrelsen rekommenderar att utbildningsanordnarna förhåller sig positivt till att ordna distansundervisning för en elev som har smittats av coronaviruset och därför är frånvarande, ifall elevens hälsa tillåter att hen studerar. Eleven kan delta i undervisningen till exempel via digitala förbindelser medan den övriga gruppen studerar i närundervisning. Ett beslut i enlighet med 18 § i lagen om grundläggande utbildning ska i sådana fall grunda sig på någon annan tillräcklig utredning av elevens hälsa. Enligt Utbildningsstyrelsens synpunkt kan undervisningen för en elev som har exponerats för coronaviruset även ordnas som distansundervisning med stöd av 18 § i lagen om grundläggande utbildning. På det här sättet kan man trygga elevens rätt till undervisning och likabehandlingen av eleverna i hela landet under den svåra coronasituationen.

→ **THL: Karantän och isolering** (<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/smitta-och-skydd-coronaviruset/karantan-och-isolering>)

→ **Deltagande och frånvaro i den grundläggande utbildningen från och med 1.1.2022** (<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/deltagande-och-franvaro-i-den-grundlaggande-utbildningen-fran-och-med-112021>)

Tillbaka upp (#main-content) ↑

Situationer då epidemiläget i skolan är allvarligt

Skolorna ska förbereda sig på så allvarliga situationer som möjligt, då till exempel en stor del av personalen är borta från arbetet. För att undervisningen ska kunna fortsättas även i dessa situationer, är det viktigt att utbildningsanordnaren på förhand planerar till exempel samarbetet mellan flera skolor och vid behov kommer överens om samarbete med andra utbildningsanordnare.

Att avbryta skolarbetet är det sista alternativet, om man av tvingande skäl inte kan fortsätta skolarbetet och det inte heller är möjligt att ordna distansundervisning eller undervisning i

samarbete med en annan skola eller andra utbildningsanordnare. Man kan alltså av särskilt tvingande skäl vara tvungen att avbryta skolarbetet. Man ska återgå till normalt skolarbete så fort som möjligt.

Om det sker avbrott i ordnandet av undervisningen, kan undervisningen fortsätt efter vecka 22 med högst sex dagar, om det inte på andra sätt är möjligt att uppnå målen som ställts upp i läroplanen. Beslut om att avbryta undervisningen och ersätta de dagar som uteblivit fattas av utbildningsanordnaren (Lagen om grundläggande utbildning, 23 § 3 mom.).

→ [Att ordna småbarnspedagogik och utbildning i en svår coronasituation](#) (/sv/utbildning-och-examina/att-ordna-smabarnspedagogik-och-utbildning-i-en-svar-coronasituation)

Tillbaka upp (#main-content) ↑

Kommunikation med eleverna och vårdnadshavarna

Kommunikation med eleverna i distansundervisning

Då undervisningen ordnas som distansundervisning ska man trygga elevernas lika rätt till undervisning. Skolorna ska aktivt och på eget initiativ vara i kontakt med eleverna och främja regelbunden kommunikation med dem. Studier som förlöper enligt elevens schema ger skoldagen en struktur och rytm. Också i distansundervisningen är rasterna till för att eleven ska koppla av och få ny energi. Tillräcklig och regelbunden kommunikation mellan läraren och eleven samt kommunikation med klasskamraterna ger möjlighet att framskrida i studierna och att ge respons, även om studierna, precis som i närundervisningen, också kan bestå av uppgifter som eleven utför självständigt. Distansundervisning innebär inte att eleven enbart ska få olika uppgifter. I synnerhet yngre elever och elever som får stöd behöver kommunikation och interaktion med läraren.

Följande aspekter är centrala för att säkerställa en tillräcklig och regelbunden kommunikation:

- Man planerar ett schema som förutsätter att man regelbundet kommunicerar och har kontakt med eleverna flera gånger per dag. Man kan vara i kontakt med eleverna antingen som en del av gruppen eller individuellt.
- I mängden kommunikation och kommunikationens karaktär ska man ta hänsyn till elevernas styrkor och behov av stöd.
- Man ska planera verksamhetssätt och rutiner för att säkerställa och stödja elevernas närvaro i undervisningen.
- För att stödja kommunikationen ska man vid behov inkludera skolans yrkesövergripande personal, till exempel skolgångsbiträden eller personalen inom elevvården.
- Man ska aktivt följa med elevens behov av interaktion och vid behov ha mera kontakt med eleven.

Det är också bra att skolan har tydliga tider då olika klass- och ämneslärare kan nås per telefon eller på andra sätt. Man ska informera eleverna och vårdnadshavarna om dessa. Då kan eleven eller vårdnadshavaren diskutera med läraren till exempel om behovet av stödundervisning och komma överens om när stödundervisningen ska ordnas.

För att möjliggöra kommunikation och växelverkan är det viktigt att undervisningen planeras och organiseras så att läraren har en genuin möjlighet att kommunicera med eleverna. Det här gäller också elever som deltar i distansundervisning på grund av karantän och isolering samt elever som deltar i distansundervisning för att de själva eller en familjemedlem hör till en riskgrupp.

Beaktande av elever med invandrarbakgrund

Avvikelser från de normala undervisningsarrangemangen kan medföra utmaningar i studierna och för lärandet hos många barn och unga med invandrabakgrund. Det kan kräva särskild uppmärksamhet och specialarrangemang, såsom tolkningstjänster, då man informerar vårdnadshavarna till elever med invandrabakgrund om förändringarna i undervisningen. Det är utbildningsanordnaren som har ansvar för att se till att informationen förstås. Skolan ska i tillräcklig mån informera elevernas vårdnadshavare om de olika undervisningsarrangemangen och om elevens framsteg i studierna. Det här gäller särskilt lärare i svenska/finska som andraspråk, lärare i eget modersmål och religionslärare som arbetar i flera olika skolor.

Bakom länken nedan finns material på flera språk som THL och andra instanser har tagit fram angående coronaviruset, samt länkar till material som kan användas som stöd för undervisningen av elever med invandrabakgrund och material som kan användas för att informera vårdnadshavarna om distansundervisning och hur man skyddar sig mot coronaviruset.

- [Flerspråkigt material om coronaviruset och stöd för fostran och undervisning](https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/material-pa-flera-sprak-som-beror-coronaviruset-samt-stod-fostran-och)
(<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/material-pa-flera-sprak-som-beror-coronaviruset-samt-stod-fostran-och>)

Samarbetet mellan hemmet och skolan

Samarbetet mellan hemmet och skolan får en allt viktigare roll om undervisningen ordnas med arrangemang som avviker från det normala. Det är utbildningsanordnaren som ansvarar för att det finns förutsättningar för samarbetet. Skolans och elevvårdstjänsternas personal ska vara aktiva och initiativtagande i kommunikationen med hemmen. Skolan ska informera vårdnadshavarna i tillräcklig mån så att de har information om de aktuella undervisningsarrangemangen och om elevens framsteg i studierna. Det är skäl att försäkra sig om att även vårdnadshavare med invandrabakgrund får tillräckligt med information och att informationen språkligt sett är lätt att förstå.

Det hör till lärarens uppgift att följa med sin undervisningsgrupp även i undervisning som ordnas med digitala förbindelser. Under ledning av rektorn ska man komma överens hur man fördelar ansvaret för att hålla kontakt till exempel när det gällande följande frågor:

- Vem har hand om den dagliga kontakten med en elev samt på vilket sätt och när?
- Vem är i kontakt med elevens vårdnadshavare samt på vilket sätt och när?
- Hur följer man upp elevernas frånvaro?
- Hur ska de olika sakkunniga i skolan agera i en situation då det uppstår oro för en elevs lärande eller välbefinnande?

I möten med vårdnadshavarna och vid föräldrakvällar ska man beakta aspekter som berör avstånd och hygien. Enligt regionförvaltningsverket är evenemang som skolan ordnar offentliga tillställningar om andra än personal och elever, såsom vårdnadshavare, deltar i tillställningen. Vid offentliga tillställningar ska lokala och regionala föreskrifter följas. Vid möten med vårdnadshavare och föräldrakvällar är det fortfarande möjligt att använda digitala förbindelser. I planeringen av möten med vårdnadshavare ska man ta i beaktande familjernas möjligheter att använda digitala förbindelser samt behovet av tolkningstjänster.

[Tillbaka upp \(#main-content\)](#) ↑

Handledning och stöd samt elevvård

Handledning och stöd

Studierna under coronapandemin har gett skolorna mycket nytt kunnande och nya perspektiv på hur man kan handleda och stödja studierna i en exceptionell situation. Handledningen och

stödet för lärande ska fortsätta enligt elevens behov och jämlikt även under den tid som undervisningen ordnas som distansundervisning på grund av exceptionella undervisningsarrangemang, karantän och isolering eller då en elev är i distansundervisning för att hen själv eller en familjemedlem hör till en riskgrupp. Utgångspunkten är att eleven har rätt till samma stödåtgärder (bl.a. biträdestjänster, specialundervisning osv.) som i närundervisning. Utbildningsanordnaren har skyldighet att ordna stödet för lärande på sådana sätt som med tanke på omständigheterna är möjliga att genomföra under exceptionella undervisningsarrangemang, karantän och isolering.

Eleven har rätt att få handledning samt stöd lärandet och skolgången både i när- och distansundervisning. Utbildningsanordnaren ska planera handlednings- och stödåtgärderna så att de svarar mot elevens individuella behov. Elevernas ska handledas i sitt arbete hemma även under eventuell frånvaro. Skolan beslutar hur elevernas arbete hemma ska handledas under frånvaron. Man kan till exempel ge eleven uppgifter som hen kan göra hemma. Någon annan elev kan också ge de överenskomna uppgifterna åt eleven som är hemma, men skolan ansvarar för att alla elever får uppgifterna och handledning som berör dem.

Handledning för eleverna ska ordnas i enlighet med skolans handledningsplan även under eventuell distansundervisning. I fråga om elever i slutskedet av den grundläggande utbildningen ska man erbjuda eleverna tillräckligt med handledning för val och ansökan till fortsatta studier.

Anordnaren av grundläggande utbildning har i uppgift att handleda och övervaka att en läropliktig elev som hör till utbildningsanordnaren i enlighet med 10 § 1 mom. i läropliktslagen (Läropliktslagen, 25 § 2 mom.) uppfyller sin skyldighet att ansöka till fortsatta studier då den grundläggande utbildningen avslutas. Bestämmelsen trädde i kraft 1.1.2021.

Eleven har rätt att få stödundervisning och specialundervisning på deltid, intensifierat stöd, särskilt stöd samt undervisning och stöd enligt elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas så fort behovet av stöd uppkommer. Vid behov ska läraren och specialläraren göra en bedömning av situationen samt precisera planerarna för stödåtgärderna. Man ska särskilt fästa uppmärksamhet vid behovet av stöd för lärandet hos elever som deltar i distansundervisning.

Utgångspunkten är att övergången till exceptionella undervisningsarrangemang inte förutsätter att uppdateringar görs i planen för elevens lärande i fråga om en elev som får intensifierat stöd enligt 16 a § i lagen om grundläggande utbildning eller i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas i fråga om en elev som får särskilt stöd enligt 17 § i lagen om grundläggande utbildning, ifall inte behovet av stöd har ändrat. Däremot bör ändringar som eventuellt påverkar genomförandet av det särskilda eller det intensifierade stödet anges på en allmän nivå i läsårsplanen och i elevvårdsplanen.

Under distansundervisningen ska man sörja för att undervisningen ska vara tillgänglig och fri från hinder. Utbildningsanordnaren har i uppgift att se till att eleven även under distansundervisningen får sådana tolknings- och biträdestjänster, övriga undervisningstjänster, särskilda hjälpmedel samt tjänster som ordnas med stöd av 39 § i lagen om grundläggande utbildning och som är en förutsättning för att eleven skall kunna delta i undervisningen. Dessa ordnas på sådana sätt som är möjliga i förhållande till omständigheterna. Det är också skäl att säkerställa genomförandet av tjänster som elever med funktionsvariation har rätt till samt rimliga anpassningar av dem.

Då lokala och regionala rekommendationer om användning av munskydd gäller kan det finnas behov av att använda skyddsvisir. THL har gett anvisningar om användningen av skyddsvisir, där det framgår att skyddsvisir kan användas i synnerhet om man inte kan använda engångsmunskydd eller munskydd av tyg eller om det med tanke på situationen eller undervisningen är till fördel att ansiktet inte döljs av ett munskydd. Enligt Arbetshälsoinstitutets anvisningar ska arbetsgivaren bedöma vilket behov det finns av att ta i bruk munskydd och

skyddsvisir. I undervisningen av elever med nedsatt hörsel och i språkundervisningen för elever med begränsade kunskaper i undervisningsspråket vore det bra att lärarens ansikte syns. Diskrimineringsombudsmannen har konstaterat att rimliga anpassningar enligt 15 § i diskrimineringslagen alltid ska bedömas på individnivå, men ett transparent skyddsvisir för läraren kan vara en rimlig anpassning för en elev med hörselnedsättning.

För att trygga att elevens studier framskrider kan man vid behov använda sig av årskursintegrerad undervisning. Med sådana arrangemang kan man förebygga att en elev stannar kvar på årskursen på grund av svårigheter som undantagssituationen orsakat.

I och med att läroplikten utvidgas ska eleverna efter den grundläggande utbildningen antingen söka till utbildning på andra stadiet för att avlägga en examen, till en utbildning som förbereder för utbildning på andra stadiet eller till någon annan utbildning som avses i läropliktslagen. Om en elev behöver stöd i anslutning till ansökan till fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen har hen rätt att utöver elevhandledning få intensifierad personlig elevhandledning enligt sina behov i årskurserna 8 och 9. Fokus för den intensifierade personliga elevhandledningen ska ligga på att utveckla elevens färdigheter för fortsatta studier samt att vägleda eleven till lämpliga fortsatta studier.

Behovet av intensifierad personlig elevhandledning bedöms i första hand av elevhandledaren.

Handledningen som berör fortsatta studier ska påbörjas i tillräckligt god tid. I planeringen ska man ta hänsyn till elevens individuella förutsättningar, behovet av stöd för lärande och studier samt vilka sysselsättningsutsikter utbildningen ger möjlighet till. Målet är att varje elev ska finna en studieplats vid fortsatta studier, där eleven fortsätter fullgöra läroplikten efter den grundläggande utbildningen.

Handlednings- och tillsynsansvaret upphör för anordnaren av grundläggande utbildning då den läropliktiga inleder studier vid följande läroanstalt. Då överförs handlednings- och tillsynsansvaret till följande utbildningsanordnare. Om en läropliktig ung person ännu saknar studieplats efter sommaren, ska utbildningsanordnaren meddela om detta till den ungas boendekommun, varefter ansvaret för handledningen och tillsyn överläts åt kommunen.

- [Ändringar och kompletteringar i kapitel 1.4 Uppgörandet av den lokala läroplanen och centrala beslut gällande undervisningen och kapitel 15.4.19 Elevhandledning i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014](https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grunderna-laroplanen-den-grundlaggande-utbildningen) (<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grunderna-laroplanen-den-grundlaggande-utbildningen>)
- [FAQ: Kan årskursintegrerad undervisning användas i undantagssituationer?](https://www.oph.fi/sv/vanliga-fragor/kan-man-anvanda-sig-av-arskursintegrerade-arrangemang-under-radande) (<https://www.oph.fi/sv/vanliga-fragor/kan-man-anvanda-sig-av-arskursintegrerade-arrangemang-under-radande>)
- [TTL: Anvisning för att förhindra covid-19-infektioner vid småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning](https://www.ttl.fi/sv/anvisning-for-att-forhindra-covid-19-infektioner-vid-smabarnspedagogik-forskoleundervisning-och-grundlaggande-utbildning/?_ga=2.59298413.1177452046.1608270141-547097213.1606819879) (https://www.ttl.fi/sv/anvisning-for-att-forhindra-covid-19-infektioner-vid-smabarnspedagogik-forskoleundervisning-och-grundlaggande-utbildning/?_ga=2.59298413.1177452046.1608270141-547097213.1606819879)

Elevvård

Den utdragna exceptionella situationen har medfört att behovet av elevvårdstjänster har ökat, samtidigt som tillgången till dem har minskat. I skolan är det viktigt att fortfarande fästa uppmärksamhet vid varje elevs individuella välbefinnande och lärande. Samtidigt ska man stärka skolgemenskapens förebyggande och gemenskapsfrämjande arbete som ska nå ut till alla elever.

Skolans elevvårdsplan styr skolans arbete för att främja välbefinnandet. Den ska uppdateras alltid då det behövs och om pandemisituationen så kräver. Det är viktigt att undervisnings- och elevvårdspersonalen systematiskt och noggrannare än tidigare fäster uppmärksamhet vid och

följer med samtliga elevers lärande och välbefinnande. Man ska aktivt och hålla kontakt med eleverna för att i ett tidigt skede kunna identifiera behoven av stöd.

Varje skola ska ha en egen elevvårdsgrupp. Gruppens centrala uppgift är att dra upp riktlinjerna för skolans gemenskapsfrämjande verksamhet och den därtill hörande arbetsfördelningen. Det är viktigt att kontinuerligt och i samarbete stärka känslan av gemenskap och stödja elevernas gruppbildning. Vid behov ska man också förbereda sig för att ordna det förebyggande arbetet för att främja välbefinnandet med digitala förbindelser. Det är skäl att reservera tillräckligt med tid för elevvårdsgruppens arbete, till exempel genom att man vid behov håller möten oftare.

Eleverna har rätt till elevvårdstjänsterna, alltså psykolog- och kuratorstjänster och skolhälsovård, både då deltar i närundervisning och i undervisning på distans. Inom elevvårdstjänsterna ska man förbereda sig för arbete såväl på mottagningen som med digitala förbindelser. Man bör också förbereda sig på att behovet av individuellt stöd fortfarande ökar. Tjänsterna ska ordnas så att eleverna får kontakt och enkelt kan komma till tjänsterna. Om en elevs situation väcker oro ska man utan dröjsmål kontakta de yrkesverksamma inom elevvårdstjänsterna eller hänvisa eleven till tjänsterna. Vid behov ska man ordna hjälp och stöd utanför läroanstalten åt eleven. Särskilt i situationer då undervisningen och elevvården ordnas på sätt som avviker från det normala, bör eleverna samt deras vårdnadshavare ha uppdaterad och aktuell information om vilka elevvårdstjänster de har tillgång till samt om deras verksamhet.

→ **THL: Elev- och studerandevårdstjänsterna under coronaepidemin (på finska)**

(<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/ajankohtaista/opiskeluhoitopalvelut-koronavirustilanteessa>)

→ **Publikationsarkivet inom Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde: Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhoitoryhmä perusopetuksessa**

(<http://www.julkari.fi/handle/10024/136782>)

Tillbaka upp (#main-content) ↑

Frånvaro, riskgrupper samt elevens insjuknande och symtom

Frånvaro

I den grundläggande utbildningen ska eleven delta i undervisningen om hen inte av särskilda skäl tillfälligt har fått befrielse. Elevens frånvaro från skolan kan grunda sig på lagen om grundläggande utbildning eller på lagen om smittsamma sjukdomar. Sjukdom är en särskild orsak att vara hemma från skolan. Man får inte heller komma till skolan om man har symtom som tyder på att man är sjuk.

Utbildningsanordnaren ska följa upp elevernas deltagande i undervisningen. Varje skola ska ha en verksamhetsmodell för hur man följer upp, meddelar om samt ingriper i frånvaro (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014). Läraren har ansvar för sina elever och ska vara i kontakt med dem och hemmen även i sådana situationer då undervisningen måste ordnas under avvikande omständigheter. Skolans och elevvårdens personal ska vara aktiva i kommunikationen med hemmen.

Frånvaro och lagen om grundläggande utbildning

Elevernas lika rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning tryggas i lagen om grundläggande utbildning. I enlighet med lagen om grundläggande utbildning ska en elev inom förskoleundervisning och grundläggande utbildning samt övrig undervisning som avses i lagen om grundläggande utbildning, delta i undervisningen om hen inte av särskilda skäl tillfälligt har fått befrielse (lagen om grundläggande utbildning, 25–26 a §, 35 §).

- Man ska alltid anhölla om lov för frånvaro och anhållan ska motiveras.
- Skolan överväger om det finns grunder för att bevilja frånvaron. Utbildningsanordnaren och skolan kan dra upp allmänna riktlinjer som gäller beviljandet av frånvaro, ändå så att man tar i beaktande elevernas rätt till grundläggande utbildning.
- Lov för frånvaro på grund av sjukdom eller andra oförutsägbara skäl kan beviljas också i efterhand.
- Eleverna ska behandlas likvärdigt och man ska ta hänsyn till deras bästa och till deras individuella situation.
- Vad gäller förfarandena vid frånvaro är det särskilt viktigt att samarbeta med hemmen för att hitta en gemensam syn på frågan. Man ska meddela vårdnadshavaren om olovlig frånvaro. Man ska informera vårdnadshavarna om förfaringssätten som berör frånvaro samt vad dessa grundar sig på.
- Skolan beslutar på vilka sätt elevernas arbete hemma handleds under frånvaron. Man kan till exempel ge eleven uppgifter som hen kan göra hemma. Någon annan elev kan också ge de överenskomna uppgifterna åt eleven som är hemma, men skolan ansvarar för att alla elever får uppgifterna och handledning som berör dem. (Läs mer: [Riksdagens justitieombudsmans beslut om läxor för elever som är hemma på grund av frånvaro, pdf, \(https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/2031/2020\)](https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/2031/2020) på finska, du flyttas till en annan tjänst.)

I en pandemisituation ska man även ta i beaktande följande:

- Sjukdom eller om eleven eller en familjemedlem med tanke på smittrisken hör till riskgruppen är godtagbara skäl för frånvaro.
- Huruvida en elev hör till riskgruppen grundar sig på den behandlande läkarens bedömning av elevens situation. Läkaren kan också bedöma om det är nödvändigt med frånvaro.
- För att kunna bedöma vilka grunder det finns för frånvaro kan utbildningsanordnaren vid behov kräva en tillräcklig utredning av vårdnadshavaren, såsom ett läkarintyg över att barnet hör till riskgruppen.
- Skolan kan inte kräva att man åt skolan lämnar ut uppgifter som berör en familjemedlems hälsotillstånd.

Frånvaro och lagen om smittsamma sjukdomar

Enligt lagen om smittsamma sjukdomar kan en sådan läkare som avses i lagen fatta beslut om att den som insjuknat eller med fog misstänks ha insjuknat ska bli borta från läroanstalten under sammanlagt högst två månader utan avbrott. Läkaren kan också besluta att en person som insjuknat eller med fog misstänks ha insjuknat i en allmänfarlig smittsam sjukdom eller i en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom ska hållas isolerad eller försättas i karantän.

Enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt verksamhetsområde fatta beslut om att stänga läroanstaltens eller daghemmens lokaler. Regionförvaltningsverket kan inom sitt verksamhetsområde fatta motsvarande beslut då det gäller ett område med flera kommuner.

Enligt lagen ska karantän och isolering genomföras så att rättigheterna för personen i fråga inte inskränks i onödan (lagen om smittsamma sjukdomar 57, 60, 63, 68 §). Elevens lika rätt till undervisning ska därmed även i sådana här situationer tryggas till en så stor omfattning som möjligt. För eleven kan vid behov fattas ett beslut om särskilda undervisningsarrangemang i enlighet med 18 § i lagen om grundläggande utbildning.

Institutet för hälsa och välfärd rekommenderar att en elev i den grundläggande utbildningen ska stanna i frivillig karantän när hen återvänder från länder för vilka rekommendationerna om karantän i är kraft. Också under frivillig karantän kan man för eleven ta ett beslut om särskilda undervisningsarrangemang enligt 18§ i lagen om grundläggande utbildning.

En elev som är försatt i karantän och isolering kan, beroende på hur hen mår, delta i undervisningen till exempel via digitala förbindelser samtidigt med den övriga undervisningsgruppen som studerar i närundervisning. Enligt Utbildningsstyrelsens synpunkt kan beslutet om distansundervisning fattas innan man har fått ett officiellt beslut om karantän eller isolering.

När man förbereder sig för karantän och isolering ska utbildningsanordnaren särskilt fästa uppmärksamhet vid följande aspekter:

- digitala verktyg, material och förbindelser ska vara avgiftsfria
- stödet för lärandet
- elevvårdstjänsterna
- en måltid eller en kasse med matprodukter som utbildningsanordnaren ordnar.

Därtill ska kommunen i enlighet med 68 § i lagen om smittsamma sjukdomar sörja för mathållningen i situationer med karantän och isolering.

En del kommuner har meddelat att man inte längre utför officiella coronavirustester och inte fattar officiella beslut om karantän. Utbildningsstyrelsen rekommenderar att utbildningsanordnarna förhåller sig positivt till att ordna distansundervisning för en elev som har smittats av coronaviruset och därför är frånvarande, ifall elevens hälsa tillåter att hen studerar. Eleven kan delta i undervisningen till exempel via digitala förbindelser medan den övriga gruppen studerar i närundervisning. Ett beslut i enlighet med 18 § i lagen om grundläggande utbildning ska i sådana fall grunda sig på någon annan tillräcklig utredning av elevens hälsa. Enligt Utbildningsstyrelsens synpunkt kan undervisningen för en elev som har exponerats för coronaviruset även ordnas som distansundervisning med stöd av 18 § i lagen om grundläggande utbildning. På det här sättet kan man trygga elevens rätt till undervisning och likabehandlingen av eleverna i hela landet under den svåra coronasituationen.

Särskilda undervisningsarrangemang

I stället för att bevilja tillfällig befrielse (frånvaro) från undervisningen kan man fatta ett beslut om särskilda undervisningsarrangemang för eleven, om det är motiverat med tanke på elevens hälsotillstånd (lagen om grundläggande utbildning, 18 § mom. 1 punkt 3). I sådana fall kan undervisningen för eleven ordnas med arrangemang som delvis avviker från lagstiftningen om grundläggande utbildning, till exempel som distansundervisning. Sådana här arrangemang kan komma på fråga till exempel för elever som hör till riskgruppen och som därför stannar hemma. I beslutsfattandet kan man ta hjälp av en läkares bedömning.

Utbildningsstyrelsen rekommenderar att man i stället för att bevilja frånvaro ordnar undervisningen för elever som hör till riskgrupper med särskilda undervisningsarrangemang i form av distansundervisning.

Utbildningsanordnaren och skolorna har i enlighet med diskrimineringslagen (1325/2014) skyldighet att bedöma hur likabehandlingen uppnås i deras verksamhet och vidta åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Diskrimineringsombudsmannen rekommenderar att möjligheten till särskilda undervisningsarrangemang även ska ges sådana barn som av motiverade skäl är frånvarande på grund av en familjemedlems hälsotillstånd, ifall beslut om särskilda undervisningsarrangemang även fattas för barn som hör till riskgruppen (13.5.2020, VVTDo-2020-393). I enlighet med jämställdhetsombudsmannens ställningstagande rekommenderar vi att undervisningen även ordnas som distansundervisning för elever som stannar hemma på grund av att en familjemedlem hör till en riskgrupp.

Ett beslut om särskilda undervisningsarrangemang kan också för viss tid fattas för en elev som har beslut om särskilt stöd. I sådana fall ska man i beslutet beskriva till vilka delar och för vilken tidsperiod man avviker från vad som bestämts i beslutet om särskilt stöd för eleven. Det är

möjligt att hos regionförvaltningsverket söka ändring i ett beslut om särskilda undervisningsarrangemang som fattats i enlighet med lagen 18 § i lagen om grundläggande utbildning.

Utbildningsstyrelsen har utarbetat anvisningar för deltagande i och frånvaro från närundervisningen samt för situationen då undervisningen inte kan ordnas som närundervisning. Läs mer i våra anvisningar.

Utbildningsstyrelsens anvisning: **Deltagande och frånvaro i den grundläggande utbildningen**

(/sv/utbildning-och-examina/deltagande-och-franvaro-i-den-grundlaggande-utbildningen-fran-och-med-112022) (/sv/utbildning-och-examina/deltagande-och-franvaro-i-den-grundlaggande-utbildningen-fran-och-med-112022)

När en elev blir sjuk eller har symtom

Institutet för hälsa och välfärd har gett anvisningar för hur man ska gå till väga om en elev blir sjuk eller har symtom som tyder på coronavirussmitta och när eleven kan återvända till skolan.

→ **UKM:s och THL:s rekommendation till anordnare av utbildning och småbarnspedagogik under coronavirusepidemin**

(https://okm.fi/documents/1410845/65547850/UKM+THL+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik1.3.2022.pdf/cb744682-64d1-e548-5116-187a4350e836?t=1646141681281)

→ **THL: Barn och coronavirus** (https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/barn-och-coronaviruset)

Tillbaka upp (#main-content) ↑

Att ordna närundervisning

Bestämmelser om hygien och avstånd enligt lagen om smittsamma sjukdomar

Lagen om smittsamma sjukdomar har kompletterats med en temporär paragraf 58 c, i vilken föreskrivs om åtgärder för att förhindra spridningen av coronavirusepidemin. Paragrafen medför skyldigheter även för utbildningsanordnarna och är i kraft fram till 30.6.2022.

Enligt paragrafen ska anordnarna av verksamheten se till att

1. kunderna och deltagarna har möjlighet att rengöra händerna,
2. kunderna och deltagarna ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta, och
3. rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga.

Enligt paragrafen ska en aktör som disponerar över utrymmen därtill ordna deltagarnas vistelse så att personerna fördelas så gles som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag. Paragraf 58 c i lagen om smittsamma sjukdomar berör förutom lokalerna inomhus även skolans utrymmen utomhus.

Paragrafen gäller förutom anordnarna även dem som disponerar över lokalerna.

Instruktioner för dem som vistas i skolan kan ges på det sätt som bäst passar för verksamheten, till exempel genom högtalarutrop, skriftliga anvisningar, infoskyltar, instruerande bilder eller på andra sätt som är effektiva. Instruktioner kan också ges som en del av undervisningen enligt läroplanen: eleverna kan till exempel själva producera bilder, skyltar och anvisningar.

I de högre årskurserna kan det räcka med att eleverna erbjuds möjlighet att rengöra händerna och att de får instruktioner om rengöring av händerna till exempel med skyltar och affischer, men i de lägre årskurserna kan upprätthållandet av en god handhygien kräva handledning och övervakning av en vuxen.

Enligt lagen om smittsamma sjukdomar övervakar regionförvaltningsverket och kommunen inom sina verksamhetsområden fullgörandet av ovan nämnda skyldigheter och begränsningar samt därtill hörande beslut. Regionförvaltningsverket och kommunen får inspektera den verksamhet som utövas av en aktör som de övervakar samt de utrymmen som används i verksamheten och meddela förelägganden om att brister eller missförhållanden ska åtgärdas.

Det är också viktigt att informera hemmen om anvisningarna som gäller hygien och avstånd.

[58 c, 59 a, 59 b och 59 c § i lagen om smittsamma sjukdomar](#)

(<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2016/20161227>)

Undervisningsgrupper och undervisningsarrangemang i närundervisningen

Om möjligt ska man i skolorna undvika onödig fysisk kontakt med beaktande av barnets ålder och utvecklingsnivå. Kommunens bildningsväsende och enheten med ansvaret för smittsamma sjukdomar i kommunen ger vid behov närmare anvisningar om praktiska åtgärder.

Vid skolor iakttas bestämmelserna om upprätthållande av avstånd i lagen om smittsamma sjukdomar (58 c §). Den regionala eller lokala myndigheten beslutar vilka av rekommendationens åtgärder för att undvika fysiska kontakter som ska tillämpas beroende på den regionala och lokala epidemisituationen samt hur åtgärderna tillämpas. Om möjligt ska man med beaktande av barnets ålder och utvecklingsnivå undvika situationer i skolan där man är i direkt kontakt med andra.

Enligt den rekommendation som undervisnings- och kulturministeriet och Institutet för hälsa och välfärd har utfärdat 1.3.2022 bör onödig fysisk kontakt undvikas med följande åtgärder:

- Bestämmelserna om gruppstorlekar och personaldimensionering gäller i enlighet med lagstiftningen om grundläggande utbildning.
- Uppmärksamhet fästs vid avstånden och hygien och vid behov strävar man efter att ordna undervisningen i skolorna i skift i den mån det är möjligt samt efter att hålla undervisningsgrupperna i sär vid behov.
- Genom att ordna verksamheten i skift och genom att utnyttja utrymmen utomhus strävar man efter att så få personer som möjligt ska vistas i samma utrymme.
- Matsalen kan användas i skift. När maten tillreds och serveras samt under måltider ska hygien skötas på det sätt som 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar förutsätter.
- När stora gemensamma evenemang ordnas beaktar man avstånden och hygien. Enligt regionförvaltningsverket är fester och avslutningar som ordnas av skolan offentliga tillställningar om andra än personal och elever, såsom vårdnadshavare, deltar i tillställningen. Vid offentliga tillställningar ska lokala och regionala föreskrifter följas. De allmänna restriktionerna i fråga om sammankomster gäller i regel inte skolornas undervisning och övriga lagstadgade verksamhet.
- THL:s nationella rekommendation om munskydd gäller inte undervisningssektorn, så regionala och lokala myndigheter kan med beaktande av epidemiläget utfärda egna rekommendationer som kompletterar den nationella rekommendationen, till exempel om sänkning av åldersgränsen för munskydd. De exakta rekommendationerna om användning av munskydd kan därför variera från region till region.
- Andra personer än barnen och personalen vid skolan eller inom småbarnspedagogiken kan vistas på skolans eller den småbarnspedagogiska verksamhetens område med beaktande

- av hygienkraven enligt lagen om smittsamma sjukdomar. På motsvarande sätt ordnas också barnets och familjens möjlighet att bekanta sig med skolans eller småbarnspedagogikens verksamhet.
- Sammankomster för personalen kan ordnas och personalen kan förflytta sig från ett verksamhetsställe till ett annat med beaktande av epidemiläget och hygienkraven enligt lagen om smittsamma sjukdomar. Vid sammankomster kan man fortfarande utnyttja distansförbindelser.
  - Trots att hygien effektiviseras och fysiska kontakter undviks är det viktigt att se till att barnet får den närhet, trygghet och växelverkan som hen behöver.

Användning av skolans utrymmen och omsorg för hygien

I skolornas verksamhet och i undervisningsarrangemangen ska man i undervisningen som ordnas som närundervisning ta hänsyn till att virusepidemin fortfarande pågår samt ta i beaktande hälsomyndigheternas anvisningar och rekommendationer. Instruktioner ska ges på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till elevernas ålder och med beaktande av situationen, till exempel i form av högtalarupprop, skriftliga anvisningar, skyltar, märkningar i lokalerna eller på något annat sätt. THL har utarbetat material som kan användas då man ger instruktioner i skolan.

I rekommendationen som undervisnings- och kulturministeriet och Institutet för hälsa och välfärd har utfärdat 1.3.2022 konstateras att man inte ska komma till skolan om man har symtom.

I rekommendationen konstateras följande om hand- och hosthygien:

Korrekt handhygien och hosthygien minskar smittspridningen.

- Det rekommenderas att händerna tvättas när man kommer till skolan, före måltider, alltid när man kommer in utifrån samt efter att man har nyst eller hostat och när händerna är synligt smutsiga. Händerna torkas omsorgsfullt på en torr och ren handduk. Det kan vara en engångsservett i papper eller en handduksrulle där den använda och den rena delen inte vidrör varandra.
- Om det inte är möjligt att tvätta händerna kan man använda handsköljmedel. Det rekommenderas att handsköljmedel ska finnas lätt till hands. Barn använder alltid handsköljmedel under tillsyn av en vuxen.
- När man nyser eller hostar ska man ha en näsduk för engångsbruk för munnen och kasta bort näsduken genast efter användningen. Om man inte har en näsduk ska man täcka munnen med armvecket. Efter det ska man tvätta sina händer.

Den som ansvarar för förvaltningen av utbildningsanordnarens lokaler ansvarar också för att ge instruktioner och sörja för möjligheten att rengöra händerna då lokalerna används kvällstid och under veckoslut, ifall det är frågan om verksamhet som utbildningsanordnaren ordnar. Man ska ge instruktioner om att hålla tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra förfaringsätt som förhindrar smittspridningen. Om det är frågan om verksamhet som en utomstående aktör ordnar och som följer hyreskontraktet, kan utbildningsanordnaren och den som hyr lokalen komma överens om hur man ska förverkliga skyldigheterna enligt 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar. Den egentliga verksamhetsutövaren ansvarar för att skyldigheterna fullgörs på ändamålsenligt sätt.

Arbetsgivaren har skyldighet att bedöma om de anställda ska använda munskydd i sitt arbete. I sådana fall ska arbetsgivaren skaffa skyddsutrustningen och övervaka hur den används.

Arbetstagaren har i sin tur skyldighet att använda den skyddsutrustning som arbetsgivaren ordnar med åt personalen.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar till arbetsplatserna (Anvisning för att förhindra covid-19-infektioner vid småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning 1.12.2020) kan tillämpas till lämpliga delar på det sätt man beslutar lokalt eller regionalt.

Städning och ventilation

Coronaviruset smittar i huvudsak via droppsmitta, det vill säga när en smittad person hostar eller nyser. I inomhusutrymmen med dålig ventilation kan coronaviruset också smitta via luften i form av små aerosoler. Coronavirus överlever inte längre tider i luften eller på ytor när temperaturen varierar. Det är möjligt att viruset också smittar via beröring. Smittspridning via föremål har inte kunnat fastställas.

Vid städningen ska man använda ett svagt basiskt universalrengöringsmedel. Enligt 58 § c i lagen om smittsamma sjukdomar ska rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som föreskrivs någon annanstans om rengöring när det gäller verksamheten i fråga.

I sanitetsutrymmen kan städningen intensifieras genom att använda desinfektionsmedel. Man kan följa Arbetshälsoinstitutets städanvisningar.

Den 3 februari 2022 har Justitiekanslern i sitt avgörande om iakttagandet och uppföljningen av anvisningarna om hälsosäkerhet med tanke på barnets rättigheter (OKV 2733/70/2021) ansett att utbildningsanordnarna för att undvika smittrisen bör samarbeta brett med experter inom olika områden i synnerhet när det gäller ventilation och inomhusluftens kvalitet, men också när det gäller arrangemang som hänför sig till lokalernas rymlighet och transporter. I arrangemang som gäller ventilation och inomhusluftens kvalitet bör man i praktiken samarbeta med tekniska experter och i fråga om skoltransporter bör man samarbeta med transportanordnarna. I fråga om arrangemang som gäller rymlighet ska man därtill samarbeta med alla aktörer som använder lokalerna.

Det rekommenderas att THL:s separata anvisning om ventilation beaktas vid användningen av skolornas lokaler.

- Kontaktytor såsom dörrhandtag, armstöd, pulpeter, bord, lampknappar och kranar torkas av minst en gång om dagen, gärna två gånger dagligen.
- Det rekommenderas att arbetsredskap som används gemensamt, såsom tangentbord, pekplattor eller pysseltillbehör (saxar o.d.), rengörs mellan användarna.

Tilläggsinformation

- [Vanliga frågor: Ska man använda munskydd inom gymnasieutbildningen, yrkesutbildningen och den grundläggande utbildningen?](https://www.oph.fi/sv/vanliga-fragor/ska-man-anvanda-munskydd-inom-gymnasieutbildningen-yrkesutbildningen-och-den-grundlaggande-utbildningen/) (https://www.oph.fi/sv/vanliga-fragor/ska-man-anvanda-munskydd-inom-gymnasieutbildningen-yrkesutbildningen-och-den)
- [Vanliga frågor: Vem betalar för munskydden inom gymnasieutbildningen, yrkesutbildningen och den grundläggande utbildningen?](https://www.oph.fi/sv/vanliga-fragor/vem-betalar-for-munskydden-inom-gymnasieutbildningen-yrkesutbildningen-och-den/) (https://www.oph.fi/sv/vanliga-fragor/vem-betalar-munskydden-inom-gymnasieutbildningen-yrkesutbildningen-och-den)
- [THL:s och UKM:s rekommendation till utbildningsanordnare under coronaepidemin](https://okm.fi/documents/1410845/65547850/UKM+THL+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik1.3.2022.pdf/cb744682-64d1-e548-5116-187a4350e836?t=1646141681281) (https://okm.fi/documents/1410845/65547850/UKM+THL+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik1.3.2022.pdf/cb744682-64d1-e548-5116-187a4350e836?t=1646141681281)
- [THL:s hygienanvisningar](https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/coronavirusinfektioner-anvisningar-till-social-och-halsovardspersonal) (https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/coronavirusinfektioner-anvisningar-till-social-och-halsovardspersonal)
- [Arbetshälsoinstitutets instruktioner för arbetsplatser](https://www.ttl.fi/sv/arbetshalsoinstitutets-coronavirus-instruktioner/) (https://www.ttl.fi/sv/arbetshalsoinstitutets-coronavirus-instruktioner/)

- [THL: Anvisning om ventilation i småbarnspedagogik, undervisning och utbildning](https://minedu.fi/documents/1410845/65547850/THL+UKM+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik+12.10.2021.pdf/63b46588-e78e-2c91-ec49-948f66afe401/THL+UKM+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik+12.10.2021.pdf?t=1634025987715)

(<https://minedu.fi/documents/1410845/65547850/THL+UKM+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik+12.10.2021.pdf/63b46588-e78e-2c91-ec49-948f66afe401/THL+UKM+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik+12.10.2021.pdf?t=1634025987715>)

Lär miljör, raster och skolans gemensamma tillställningar

I undervisningen i olika läroämnen rekommenderas att man utnyttjar möjligheterna att vistas utomhus och i närliggande naturmiljöer. Genom att använda omgivningen utanför skolan kan man vistas på trygga avstånd och få variation i studierna. I planeringen av utflykter ska man ta i beaktande anvisningarna som gäller avgiftsfriheten inom den grundläggande utbildningen samt elevernas eventuella funktionsnedsättningar eller specialbehov och anvisningarna som gäller hygien.

Rasterna är ett tillfälle för eleverna att koppla av och få ny energi. Det kan fortfarande finnas behov av att ordna rasterna i skift. Det är viktigt att i skolorna planera och styra verksamheten under rasterna så att man undviker närkontakt.

Det är skäl att fästa uppmärksamhet vid att man upprätthåller och stärker känslan av gemenskap och samhörighet. När stora gemensamma tillställningar ordnas ska man beakta tillräckliga avstånd och god hygien. Enligt regionförvaltningsverket är fester och avslutningar som ordnas av daghem och skolor offentliga tillställningar om andra än personal och barn eller elever, såsom vårdnadshavare, deltar i tillställningen. Vid offentliga tillställningar ska lokala och regionala föreskrifter följas. De allmänna restriktionerna i fråga om sammankomster gäller i regel inte skolornas undervisning och övriga lagstadgade verksamhet.

Praktisk arbetslivsorientering (PRAO)

I handledningsplanen som ingår i den lokala läroplanen ska man beskriva samarbetet med arbetslivet och arrangemangen som gäller arbetslivsorientering.

Då undervisningen ordnas som närundervisning kan PRAO-perioder genomföras med beaktande av anvisningarna som gäller hygien och så att man iakttar de lokala bestämmelserna, anvisningarna och rekommendationerna. Om det inte är möjligt att genomföra PRAO-perioden i lärmiljöer utanför skolan kan eleven i en undantagssituation genomföra PRAO-perioden till exempel genom att bekanta sig med ett företag som intresserar hen, genom att skugga en sakkunnigs arbete eller på andra sätt, till exempel med digitala förbindelser.

Eftersom arbetslivsorientering är en del av den grundläggande utbildningens lärokurs, ska det vara möjligt att delta även med digitala förbindelser under den tid undervisningen ordnas på distans. I en undantagssituation som berör på epidemin kan det vara skäl att uppdatera skolans handledningsplan eller läsårsplan för att möjliggöra samarbete med arbetslivet och arbetslivsorientering även under distansundervisningen.

Undervisning som förbereder för grundläggande utbildning

Den förberedande undervisningen är en del av den grundläggande utbildningen och i ordnandet av undervisningen ska man följa lagen om grundläggande utbildning och de anvisningar som gäller den grundläggande utbildningen. Undervisningen som förbereder för grundläggande utbildning ska ges närundervisning. Utbildningsanordnaren överväger i vilken mån eleverna kan integreras i förskoleundervisningen eller undervisningen i den grundläggande utbildningen.

Påbyggnadsundervisning

Påbyggnadsundervisningen är en del av den grundläggande utbildningen och i ordnandet av påbyggnadsundervisning ska man följa lagen om grundläggande utbildning och anvisningar som ges för den grundläggande utbildningen. Enligt målen för påbyggnadsundervisningen förutsätts att eleverna får individuell handledning. Eftersom det inte finns någon nationell lärokurs för påbyggnadsundervisningen ska man för varje elev som deltar i påbyggnadsundervisningen göra upp en studieplan i enlighet med grunderna för påbyggnadsundervisningen.

Utbildningsanordnaren har utsett en ansvarsperson för uppgörandet av planen.

Yrkesövergripande samarbete kan behövas både i uppgörandet av studieplanen och då man följer upp hur planen förverkligats. Syftet med studieplanen är att handleda eleven så att hen kan uppnå målen som gäller kunskaper och färdigheter samt livskompetens, även under exceptionella undervisningsarrangemang.

Eventuell verksamhet som genomförs i lärmiljöer utanför skolan kan ordnas med beaktande av anvisningarna som gäller hygien och så att man iakttar de lokala bestämmelserna, anvisningarna och rekommendationerna.

→ **UKM:s och THL:s rekommendation till anordnare av utbildning och småbarnspedagogik under coronavirusepidemin**

(<https://okm.fi/documents/1410845/65547850/UKM+THL+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik1.3.2022.pdf/cb744682-64d1-e548-5116-187a4350e836?t=1646141681281>)

→ **THL:s hygienanvisningar** (<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/coronavirusinfektioner-anvisningar-till-social-och-halsovardspersonal>)

→ **Arbetshälsoinstitutets anvisningar för arbetsplatser** (<https://www.ttl.fi/sv/arbetshalsoinstitutets-coronavirus-instruktioner/>)

→ **Anvisning för att förhindra covid-19-infektioner vid småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning** (<https://www.ttl.fi/sv/anvisning-for-att-forhindra-covid-19-infektioner-vid-smabarnspedagogik-forskoleundervisning-och-grundlaggande-utbildning/>)

Tillbaka upp (#main-content) ↑

Ordnande av skolmåltiden

Elever som deltar i närundervisning har rätt att varje arbetsdag avgiftsfritt få en fullvärdig måltid som är ändamålsenligt ordnad och övervakad.

Matsalen kan användas i skift. När maten tillreds och serveras samt under måltider ska hygien skötas på det sätt som 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar förutsätter.

Utbildningsanordnaren beslutar om de praktiska arrangemangen. Beslut om lösningar som gäller skolmåltiden ska fattas så att man ser till barnets bästa.

Utbildningsanordnaren har skyldighet att erbjuda en avgiftsfri måltid även för elever som på grund av exceptionella undervisningsarrangemang deltar i distansundervisning. Utbildningsanordnaren ska sörja för rätten till en avgiftsfri måltid även bland eleverna som deltar i distansundervisning samt se till informationen och de praktiska arrangemangen så att måltidsförmånen faktiskt kan utnyttjas av alla som har rätt till den. Om epidemiläget förvärras bör utbildningsanordnaren överväga alternativa sätt att erbjuda måltiden för att minska närkontakt och till exempel föredra att måltiden avhämtas istället för att eleverna äter måltiden på samma plats. Utbildningsanordnaren bör vid behov också planera hur de elever som bor längst bor kan få sina måltider.

Ett alternativ till att erbjuda en måltid under distansundervisningen kan vara att ge en kasse med matprodukter, om vårdnadshavarna ger sitt samtycke till det. Ordnandet av måltiden för elever som deltar i undervisning på distans förutsätter inte att måltiden ska levereras hem till

eleven och det krävs inte att måltiden är fullvärdig, eftersom det kan vara svårt att erbjuda till exempel färskvaror på ett tryggt sätt.

Den avgiftsfria måltiden för elever som deltar i distansundervisning kan till exempel inte ges i form av ett ekonomiskt bidrag, och den avgiftsfria måltiden kan inte utgå från behovsprövning. Måltiden eller kassen med matprodukter ska ordnas med beaktande av olika specialdieter. Det är viktigt att på lokal nivå fästa uppmärksamhet vid de praktiska arrangemangen som gäller utdelning av måltider eller kassar med matprodukter för att elevernas rätt till en måltid i praktiken uppfylls.

Elever som deltar i distansundervisning på grund av karantän och isolering har motsvarande rättigheter som elever som är i distansundervisning på grund av exceptionella undervisningsarrangemang. Utbildningsanordnaren ska som en del av beslutet om särskilda undervisningsarrangemang enligt 18 § i lagen om grundläggande utbildning avgöra hur måltidsförmånen ska ordnas för elever som deltar i distansundervisning för att de hör till en riskgrupp. Utbildningsanordnaren ska på motsvarande sätt besluta hur måltidsförmånen ska ordnas för elever som deltar i distansundervisning för att en familjemedlem hör till riskgruppen.

Skolorna ska vid behov uppdatera anvisningarna som gäller ordnandet av skolbispisningen ordnas, och i dem ska man fästa uppmärksamhet vid specialarrangemang som berör hygien samt vid att man ska undvika onödig fysisk kontakt. Man ska tillsammans med personalen som svarar för skolbispisningen komma överens om samarbetet och precisera hur ansvaret fördelas.

Aspekter som ska beaktas i de praktiska arrangemangen som gäller måltiden

Måltiden kan ordnas i skift i matsalen.

När maten tillreds och serveras samt under måltider ska hygien skötas på det sätt som 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar förutsätter.

För att undvika fysisk kontakt och begränsa smittspridningen ska man ordna skolmåltiden till exempel enligt följande:

- genom att sörja för hygien både i tillredningen och utdelningen av maten samt under måltiden
- genom att tvätta händerna noggrant med tvål före måltiden
- genom att sörja för att det finns handdesinfektionsmedel tillgängligt
- genom att försöka hålla trygga avstånd under måltidssituationen
- genom att planera hur man instruerar och övervakar under måltidssituationen

Därtill ska man överväga hur följande ordnas under distansundervisning:

- tid och plats för servering eller utdelning av måltider
- kartläggning av antalet måltider eller kassar med matprodukter som behövs
- information (i samarbete med vårdnadshavarna) om måltidens betydelse som en del av de dagliga rutiner som främjar lärandet och välbefinnandet
- hur uppfylls rätten till måltidsförmån för en elev som är i karantän eller isolering eller en elev som studerar på distans för att hen själv eller en familjemedlem hör till en riskgrupp?

Det är skäl att följa upp och utvärdera hur arrangemangen som berör skolbispisningen fungerar.

Skolresor

Eleverna i den grundläggande utbildningen omfattas i enlighet med lagen om grundläggande utbildning av transportförmån. Skoltransporterna ska planeras i god tid och man ska på förhand informera eleverna och vårdnadshavarna om skoltransporterna. En del av skolresorna sker endast med taxi- eller busstransport som köps för skoleleverna, en del sker med kollektivtrafik.

Man ska lokalt göra en bedömning av hur skoltransporterna inverkar på smittorisken, särskilt med beaktande av eleverna som hör till riskgruppen. Det är skäl att överväga att ordna transporterna i omgångar. Ett alternativ till fri transport är ett tillräckligt understöd för transport eller ledsagande av eleven på det sätt man kommer överens om med vårdnadshavaren.

THL:s nationella rekommendation om munskydd gäller inte småbarnspedagogiken och undervisningssektorn, så regionala och lokala myndigheter kan med beaktande av epidemiläget utfärda egna rekommendationer som kompletterar den nationella rekommendationen, till exempel om sänkning av åldersgränsen för munskydd. De exakta rekommendationerna om användning av munskydd kan därför variera från region till region. I THL:s rekommendation som gäller munskydd och som uppdaterats 17.12.2021 rekommenderas tills vidare att alla 12 år fyllda använder munskydd i kollektivtrafiken i hela landet. Enligt Utbildningsstyrelsens synpunkt är det rekommenderat att tillämpa rekommendationen även under skoltransporterna i fråga om barn och unga som fyllt 12 år.

→ **Vanliga frågor: Ska man använda munskydd inom gymnasieutbildningen, yrkesutbildningen och den grundläggande utbildningen?** (<https://www.oph.fi/sv/vanliga-fragor/ska-man-anvanda-munskydd-inom-gymnasieutbildningen-yrkesutbildningen-och-den>)

Tillbaka upp (#main-content) ↑

Fullgörande av läroplikten utan att delta i den grundläggande utbildningen (så kallad hemundervisning)

Om läroplikten fullföljs på något annat sätt än att den läropliktiga deltar i grundläggande utbildning som ordnas i enlighet med lagen om grundläggande utbildning är det frågan om hemundervisning. Distansundervisning som skolar ordnas är inte detsamma som hemundervisning.

En utbildningsanordnare kan inte kräva eller rekommendera att en elev övergår till hemundervisning. Hemundervisningen är inte avsedd som en kortvarig lösning, utan rätt förfarande i situationer som varar en kortare tid är frånvaro som beviljats av motiverade skäl.

Det är endast vårdnadshavaren som kan besluta att en elev avgår från skolan och därmed övergår till hemundervisning. Då ansvarar vårdnadshavaren själv för att ordna undervisningen för den läropliktiga. Vårdnadshavaren ansvarar för alla arrangemang som berör studierna, såsom undervisning, stöd för lärande och välbefinnande, läromedel, arbetsredskap och material, elevvård, måltider och skoltransport.

I hemundervisning har vårdnadshavaren ansvar för den läropliktigas framsteg och för att den läropliktiga utvecklar kunskaper och färdigheter som motsvarar den grundläggande utbildningens lärokurs. Den läropliktigas framsteg ska övervakas i förhållande till de mål och centrala innehåll som fastställts i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014). Den övervakande lärare som utses av kommunen där den läropliktiga är bosatt har i

uppgift att kartlägga och följa upp elevens framsteg. Den läropliktiga som deltar i hemundervisning kan på vårdnadshavarens begäran visa sitt kunnande i en särskild examen.

→ **Hemundervisning** (</sv/utbildning-och-examina/hemundervisning>)

→ **Läget med coronaviruset varierar i olika regioner: det finns olika alternativ för att ordna undervisningen med avvikande arrangemang** (<https://www.oph.fi/sv/nyheter/2020/laget-med-coronaviruset-varierar-i-olika-regioner-det-finns-olika-alternativ-att-ordna>)

→ **UKM:s och THL:s rekommendation till anordnare av utbildning och småbarnspedagogik under coronavirusepidemin**

(<https://okm.fi/documents/1410845/65547850/UKM+THL+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik1.3.2022.pdf/cb744682-64d1-e548-5116-187a4350e836>)

Tillbaka upp (#main-content) ↑

Information om uppdateringar

Texten har preciserats och uppdaterats till behövliga delar 17.12.2020. I texten finns bl.a. nya länkar till externa sidor och innehållet har förtydligats i den mån det behövs. Ny information på sidan gäller bland annat undervisning för elever i karantän och isolering och elever som hör till en riskgrupp, beredskap inför allvarliga epidemisituationer och beaktande av elever med invandrabakgrund.

Texten har uppdaterats 11.1.2021 så att den motsvarar THL:s rekommendationer om användning av munskydd (punkten Användning av skolans lokaler och omsorg för hygien samt Skolresor).

Texten har uppdaterats 20.1.2021 beträffande punkten som gäller övergången till exceptionella undervisningsarrangemang.

Texten har uppdaterats 18.3.2021 beträffande punkten som gäller skolmåltiden. Texten har kompletterats med information om ordnandet av skolmåltiden ifall epidemiläget förvärras.

Texten har setts över och uppdaterats till behövliga delar 25.3.2021. I texten finns tillägg om bla. frånvaro och exceptionella undervisningsarrangemang samt om bestämmelserna om hygien och avstånd enligt lagen om smittsamma sjukdomar.

Texten har uppdateras 7.7.2021: Den temporära ändringen av lagen om grundläggande utbildning samt lagen om Europeiska skolan i Helsingfors är i kraft till och med den 31 juli 2022.

Texten har uppdaterats 5.8.2021. I texten finns en ny rekommendation om anordnande av utbildning och småbarnspedagogik under coronaepidemin.

Texten har uppdaterats 14.10.2021 för att motsvara UKM:s och THL:s rekommendation om hälsosäkerhet av den 12 oktober 2021. Ny information finns i avsnitten om exponering för coronavirus, åtgärder för att förebygga smittspridning, städning och ventilation, användning av munskydd eller visir samt måltider.

Texten har uppdaterats 23.12.2021 för att motsvara UKM:s och THL:s nya rekommendation till utbildningsanordnare och anordnare av småbarnspedagogik under coronaepidemin.

Texten har uppdaterats 23.3.2022 för att motsvara undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds rekommendation av 1.3.2022. I texten finns också information om förnyelsen av regeringens hybridstrategi för att hantera koronakrisen samt information om samarbete i fråga om ventilation och inomhusluftens kvalitet.

Tillbaka upp (#main-content) ↑

PRENUMERERA PÅ VÅRA NYHETSBRIV

© Utbildningsstyrelsen 2022